

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

Upsala Nya Tidning, 08-12-15

Framtiden målet för skolan

Stat, kommun, skolor och lärosäten bör tillsammans skapa beredskap för framtidens krav på individen. Redan förskolan har kopplingar till inträdet på framtidens arbetsmarknad, skriver Elisabet Nihlfors.

Tillväxten i dagens globaliserade värld drivs i allt högre utsträckning av kunskap. Utbildning får därför en allt mer strategisk roll för samhällsutvecklingen. Därmed ökar också vikten av högkvalitativa utbildningsinsatser för att säkra Sveriges framtida ekonomiska utveckling och välbefinnande. Men insatserna måste vara långsiktiga och strategiska. Den tvååring som i år började förskolan lämnar gymnasiet först 2024!

Min rapport till Globaliseringsrådet, *Kunskap vidgar världen - Globaliseringens inverkan på skola och lärande* - innehåller rekommendationer för ett konkurrenskraftigt svenskt utbildningssystem i en globaliserad värld. På över 30 000 svenska arbetsplatser inom skolans område anser jag att förutsättningarna behöver stärkas på sex områden:

1) Skolan ska vara en mötesplats där olikhet och mångfald gör fler delaktiga i att skapa ett Sverige som klarar det globala samhällets konkurrens. Utbildning och bildning underlättar möten i och mellan kulturer och ger en förmåga att leda och arbeta i verksamheter präglade av mångfald. Något som i sin tur skapar möjligheter att fungera som medborgare i ett framtida kunskapssamhälle.

Skolan som arbetsgivare måste därför, oavsett huvudman, spegla det mångkulturella Sverige.

2) Alla barn ska ha möjlighet att bli flerspråkiga. Internationellt utbyte kräver språk och kulturkunskaper. Redan i dag har Sverige en konkurrensfördel i de 140 språk som finns representerade i grundskolan. Men det bör finnas förutsättningar för alla att få kunskaper som rustar för världen oavsett var man kommer att leva och arbeta.

Fler språkval bör kunna göras tidigt i utbildningssystemet och fler kvalificerade flerspråkiga lärare behövs för att nå toppresultat i olika ämnen.

3) Skolan måste ta till vara allas kompetenser och talanger. Att utvecklas efter sina förutsättningar innebär att barn och unga bör få pedagogiskt stöd såväl när det finns svårigheter som speciella fallenheter.

Spetsutbildningar på gymnasienivå förutsätter bredd i både förskola och grundskola.

Förskolans betydelse kan inte nog understrykas oavsett om det gäller att bryta den sociala snedrekryteringen till högre utbildning eller att stimulera barns kunskaper inom matematik, flerspråkighet eller i ett demokratiskt förhållningssätt.

4) Kvalificerade lärare och skolledare ska verka i professionella arbetsorganisationer med utrymme för långsiktig planering av verksamheten.

En högkvalitativ lärar- och skolledarutbildning, kontinuerlig kompetensutveckling och en kader av disputerade lärare från förskola till vuxenutbildning lägger grunden för ett välfungerande utbildningssystem. En del av lärarutbildningen bör ske utomlands och i interkulturella miljö-er i Sverige. Endast lärarutbildad personal bör anställas med ansvar för undervisningen men expertis från olika områden kan anlitas.

5) Forskningen ska långsiktigt följa och utveckla utbildningsverksamheten. Sverige bör satsa på mång- och tvärvetenskaplig forskning inom utbildningsvetenskap för att ta fram didaktiska och läroplansteoretiska modeller för ett effektivt lärande. Dessutom behövs forskning om lärande och undervisning och en infrastruktur som ökar tillgänglighet och tillämpning av forskningsresultaten, till exempel utvecklingstjänster, lektorat och forskningscirklar.

6) Behov av dialog med beredskap för framtiden finns. Det krävs forskning och förmåga till perspektivbyte för att belysa skolans uppdrag att dels fostra dugliga samhällsmedborgare, dels skapa förutsättningar för varje individ att fungera i en globaliserad värld.

Stat och kommun bör tillsammans med parterna och enskilda lärosäten samverka i en kommitté för att möjlig-göra kreativa lösningar. Genom att de löpande relaterar globala förändringar till det nationella skolsystemet och föreslå åtgärder skapas beredskap för framtida krav. För utbildning är som nämnts ett långsiktigt projekt och de insatser vi gör för dagens förskolebarn har kopplingar till deras inträde på arbetsmarknaden många år senare.

Elisabet Nihlfors

fil dr

Research Unit for Studies in Educational Policy and Educational
Philosophy, Pedagogiska institutionen och Institutionen för
lärarutbildning, Uppsala universitet
huvudsekreterare Vetenskapsrådet
UNT 15/12 2008